

Portes obertes. La jornada serveix per apropar el jaciment de Sant Jaume al poble d'Alcanar

Marta Mateu i Carme Saorin explicant dalt de la muralla, amb un gran forn als seus peus. FOTO: J. J. BUJ

Incògnita a resoldre: origen fenici o indígena

J. JOAQUIM BUJ ALFARA
ALCANAR

Una setantena de participants vinguts d'Alcanar i dels pobles veïns van participar a la jornada de portes obertes que va realitzar el Grup de Recerca en Arqueologia Protohistòrica (GRAP) de la Universitat de Barcelona, al jaciment de Sant Jaume-Mas d'en Serrà, situat entre Alcanar i les Cases. Aquesta visita forma part de la 24a campanya d'excavacions en aquest assentament de la primera edat del ferro, ocupat durant el segle VII abans de la nostra era i que es considera el més ben conservat de Catalunya d'aquesta època.

La jornada, que es venia realitzant de manera anual abans de la pandèmia, es programava habitualment l'últim diumenge d'excavacions, però ara s'ha avançat i es va dur a terme dissabte quan encara queda una setmana per acabar l'actual campanya. L'objectiu de la diada és acostar Sant Jaume a la ciutadania i comunicar les últimes novetats que s'han descobert.

Fruit de les darreres troballes, el GRAP s'està replantejant el possible origen d'aquesta edificació, que no és un poblat sinó una gran residència fortificada on residia un cabdill.

Aquesta és la teoria que, fins ara, estaven plantejant els arqueòlegs, però el dilema que sorgeix des de fa unes quantes temporades i cada vegada pren més forma seria si es tracta d'un assentament indígena o fenici.

Segons expliquen les directores de la campanya, Marta Mateu i Carme Saorin, «és evident que hi havia molta relació comercial amb els fenicis. La primera hipòtesi apunta cap a un cabdill indígena que realitzava intercanvi de productes amb comerciants vinguts de l'altra part de la Mediterrània. Però l'estructura de l'edifici i la quantitat de material fenici que estem trobant ens fa

plantejar una altra possibilitat, que seria la d'una factoria fenícia. Encara haurem d'esperar uns quants anys per a poder-ho acabar de confirmar».

S'han trobat molts de pesos i telers emmagatzemats, un dels factors que podria donar veracitat al 'pla B': la possible factoria.

Una altra de les peculiaritats del jaciment és que les estructures que formen la fortificació estan edificades damunt d'una plataforma que es va fer prèviament, sobre la qual es van anar construint els diferents àmbits.

També destaca la presència de forns de grans dimensions i, en la present campanya, s'han documentat diversos molins manuals per moldre gra a la part central de l'indret.

A més, en aquesta zona s'ha descobert el que podria ser un temple fenici, per ara és un altre dels misteris que ens reserva el jaciment. De moment ja s'ha trobat un petit espai de culte on s'hí farien lliçons.

Xerrada a festes

La divulgació de Sant Jaume-Mas d'en Serrà seguirà durant les festes del Remei, al mes d'octubre, amb la xerrada que, cada any, prepara el doctor David Garcia Rubert, cap de les excavacions al jaciment.

L'apunt El Complex Sant Jaume

● El jaciment de Sant Jaume-Mas d'en Serrà podria ser una gran casa fortificada on viuria el cabdill del Complex Sant Jaume, el qual inclouria també la Moleta del Remei, a Alcanar, la Cogula, la Ferradura i el Castell d'Ulldecona.

Les excavacions a la Cogula es reprendran el setembre vinent durant quinze dies.